

CO₂-PRESTATIELADDER

VERSIE 4.0

**CERTIFICATIE-
REGLING**

JANUARI 2025

Stichting Klimaatvriendelijk
Aanbesteden & Ondernemen

CO₂-PRESTATIELADDER

VERSIE 4.0

**CERTIFICATIE-
REGLING**

JANUARI 2025

Stichting Klimaatvriendelijk
Aanbesteden & Ondernemen

INHOUD

1	Inleiding	04			
1.1	Status	04			
1.2	Leeswijzer	04			
2	Eisen aan Certificerende Instellingen en auditoren	05			
2.1	Overeenkomst met SKAO	05			
2.2	Accreditatie	05			
2.3	Competenties auditoren	06			
2.4	Bijwoning door SKAO	07			
2.5	Harmonisatie	07			
3	Eisen aan de audit	08			
3.1	Verschillende typen audits	08			
3.1.1	Initiële audit (ISO 17021-1, par. 9.3.1)	08			
3.1.2	Jaarlijkse audit (ISO 17021-1, par. 9.6.2)	08			
3.1.3	Hercertificatieaudit (ISO 17021-1, par. 9.6.3)	09			
3.1.4	Speciale audit (ISO 17021-1, par. 9.6.4)	09			
3.1.5	Uitzondering in geval van audit binnen 3 maanden	09			
3.2	Fase 1 en fase 2 audit	09			
3.2.1	Fase 1	09			
3.2.2	Fase 2	09			
3.3	Tijdsbesteding audit	10			
3.4	Steekproeven	10			
3.4.1	Steekproef emissie-inventaris	10			
3.4.2	Steekproef op CO ₂ -Prestatieladderprojecten	10			
3.4.3	Steekproef voor het bezoeken van (neven)vestigingen	11			
3.5	Scorerichtlijn	12			
3.5.1	Proportionele score bij het niet volledig voldoen aan een eis	12			
3.5.2	Afwijkingen, vervolg afspraken en corrigerende maatregelen	12			
4	Afgifte van het CO₂-Prestatieladdercertificaat	14			
4.1	Technical review	14			
4.2	Geldigheid van het CO ₂ -Prestatieladdercertificaat	14			
4.3	Tenaamstelling CO ₂ -Prestatieladdercertificaat	15			
4.4	Certificaatovername door een andere Certificerende Instelling	15			
4.5	Aanleveren CO ₂ -Prestatieladdercertificaat en entiteiten op het CO ₂ -Prestatieladdercertificaat aan SKAO	15			
4.6	Het CO ₂ -Prestatieladdercertificaat	15			

1

INLEIDING

In deze certificatieregeling staan de eisen die de CO₂-Prestatieladder stelt aan *certificerende instellingen*, auditoren, de *audit* en het *CO₂-Prestatieladdercertificaat*. De basis van deze certificatieregeling komt voort uit handboek 3.1. Voor handboek 4.0 is gekozen om deze eisen in een apart document op te nemen, omdat de doelgroep primair bestaat uit *certificerende instellingen* en auditoren. Zij moeten dit document gebruiken bij het uitvoeren van audits voor de CO₂-Prestatieladder. Certificaathouders en andere belanghebbenden kunnen deze certificatieregeling gebruiken om inzicht te krijgen in het verloop van de *audit*.

1.1

STATUS

Dit document is normatief.

1.2

LEESWIJZER

Deze certificatieregeling kan niet los van handboek 4.0 (hierna: handboek) en ISO 17021-1 gelezen worden. De normatieve verwijzingen, termen en definities staan in deel 1 van het handboek.

Hoofdstuk 2 bevat de eisen aan *certificerende instellingen* en auditoren, en omschrijft waar zij aan moeten voldoen om audits voor de CO₂-Prestatieladder te mogen uitvoeren. In hoofdstuk 3 staan de eisen aan de audit voor de CO₂-Prestatieladder. Daar staan onder andere de verschillende typen audits, de tijdsbesteding en de scorerichtlijn beschreven. Hoofdstuk 4 bevat eisen aan de afgifte van het *CO₂-Prestatieladdercertificaat*, de technical review, de geldigheid van het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* en wat certificerende instellingen op het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* moeten vermelden.

2

EISEN AAN CERTIFICERENDE INSTELLINGEN EN AUDITOREN

In dit hoofdstuk staan de eisen aan *certificerende instellingen* en auditoren. Het hoofdstuk gaat in op de overeenkomst met de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO), de vereiste accreditatie, de competenties van auditoren, een bijwoning door SKAO en harmonisatie.

Een overzicht van de certificerende instellingen staat op de website van de *accreditatieinstanties* en van CO₂-Prestatieladder.

2.1

OVEREENKOMST MET SKAO

Een *certificerende instelling (CI)* dient door SKAO bevoegd te worden verklaard voor het uitvoeren van audits voor de CO₂-Prestatieladder. Dit doet SKAO via een overeenkomst. Deze overeenkomst gaat in op de rechten en plichten van de *CI* en van SKAO.

2.2

ACCREDITATIE

De *CI* moet door een accreditatie instantie geaccrediteerd zijn voor de CO₂-Prestatieladder¹. Als een *CI* geaccrediteerd wil worden voor de uitvoering van certificatiwerkzaamheden voor de CO₂-Prestatieladder, dan moet een *CI* voldoen aan ISO 17021-1 en eventuele aanvullende eisen van de *accreditatie instantie*.

Nieuwe *CI*'s moeten drie stappen doorlopen om *CI* te worden voor de CO₂-Prestatieladder:

- Stap 1: de kandidaat-*CI* dient een schriftelijke accreditatieaanvraag in bij de *accreditatie instantie*.
- Stap 2: als de *accreditatie instantie* heeft aangegeven dat de aanvraag van een kandidaat-*CI* ontvankelijk is, meldt de kandidaat-*CI* zich bij SKAO voor het aangaan van een overeenkomst.
- Stap 3: de kandidaat-*CI* heeft één jaar de tijd om door de *accreditatie instantie* voor de CO₂-Prestatieladder te worden geaccrediteerd.

¹ In Nederland is dit de Raad voor Accreditatie (RvA), in België de Belgische Accreditatie-instelling (BELAC).

Met betrekking tot in te zetten auditoren wordt in het bijzonder verwezen naar Hoofdstuk 7 van ISO 17021-1.

Voordat een *CI* een auditor “competent” kan verklaren, moet een initiële competentie-evaluatie door de *CI* in de praktijk plaats vinden (volgens ISO 17021-1, §7.2.4).

Een auditor voor de CO₂-Prestatieladder heeft tenminste kennis nodig van het *certificeringsschema*, bestaande uit:

- de handboeken van de CO₂-Prestatieladder, inclusief eventuele *harmonisatiebesluiten*;
- deze certificatieregeling;
- de auditdagentabel en
- eventuele later aan te wijzen overige normatieve documenten.

Ook heeft de auditor kennis nodig van de externe normen waar het certificeringsschema naar verwijst, waaronder ISO 14064-1, ISO 14064-3, ISO 50001 en het GHG Protocol.

Aanvullend op deze kennis, moet de *CI* de benodigde competenties voor auditoren vaststellen, conform ISO 17021-1 §7.1.2 en ISO 17021-1 Bijlage A. Hiervoor moet de *CI* ten minste vaststellen welke competenties nodig zijn om:

- de volgende onderwerpen van trede 1 van het handboek te beoordelen:
  - * het vaststellen van de organisatorische grenzen van de *organisatie* (deel 1, §4.1);
  - * het doorwerken van het *energie- en CO₂-managementsysteem* van de organisatie in de projecten (deel 1, §4.3);
  - * wettelijke verplichtingen van de *organisatie* gerelateerd aan energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie (deel 1, §4.4);
  - * energiebeoordeling (deel 2, criterium 1.A.1-1);
  - * scope 1 en 2 emissies (deel 2, criterium 1.A.2-1);
  - * ambitieuze reductiedoelstelling (deel 2, criteria 1.B.1-1 en 1.B.1-2);
  - * CO₂-bewustzijn (deel 2, eis 1.C.1).
- de volgende onderwerpen van treden 2 en 3 van het handboek te beoordelen:
  - * het vaststellen van de organisatorische grenzen van de organisatie (deel 1, §4.1);
  - * het doorwerken van het *energie- en CO₂-managementsysteem* van de organisatie in de projecten (deel 1, §4.3);
  - * wettelijke verplichtingen van de *organisatie* gerelateerd aan energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie (deel 1, §4.4);
  - * energiebeoordeling (deel 2, criteria 2.A.1-1 en 3.A.1-1);
  - * scope 1, 2 en 3 emissies, inclusief levenscyclusanalyses (deel 2, criteria 2.A.2-1, 2.A.2-2, 3.A.2-1 en 3.A.2-2);
  - * overige beïnvloedbare emissies (deel 2, criteria 2.A.2-3 en 3.A.2-3);
  - * waardeketenanalyses (deel 2, eisen 2.A.5 en 3.A.5);
  - * klimaattransitieplannen (deel 2, eisen 2.B.1 en 3.B.1);
  - * CO₂-bewustzijn (deel 2, eisen 2.C.1 en 3.C.1).

Als auditoren zelfstandig audits willen uitvoeren op treden 2 en 3 van het handboek dan moeten zij eerst ervaring opdoen, door een trede 2 of trede 3 *audit* samen met een ervaren auditor uit te voeren. Ervaring met niveau 4 en 5 audits van handboek 3.1 volstaat ook.

De *CI* moet bepalen wat de minimale opleidingsduur is voor het opleiden van nieuwe en bestaande auditoren, conform ISO 17021-1 §7.2.7.

BIJWONING DOOR SKAO

De *accreditatie-instantie* heeft als taak toe te zien op de kwaliteit (onder andere door het bijwonen van audits) van de uitgevoerde audits.

SKAO kan beslissen om *audits* bij te wonen om te beoordelen of het *certificeringsschema* werkt en doelmatig is. Tijdens de bijwoning vervult SKAO de rol van observator. Dit betekent dat SKAO zich tijdens de audit van elk inhoudelijk commentaar onthoudt. Wel kan SKAO naar aanleiding van de bijwoning om extra toelichting vragen aan de *CI*. Let wel: dit kan enkel buiten het bijzijn van de *organisatie* die de *audit* ondergaat. Tekortkomingen die SKAO tijdens de bijwoning vaststelt, kan zij aan de *accreditatie-instantie* doorgeven.

SKAO informeert de *CI* ten minste 10 werkdagen voor de aanvang van de *audit*, wanneer er van de gelegenheid tot bijwoning gebruik gemaakt wordt. De *CI* zorgt vervolgens voor passende afspraken met de te certificeren organisatie. Ter voorbereiding moet de *CI*, ten minste 5 werkdagen van tevoren, de volgende informatie aan SKAO verstrekken:

- een duidelijke omschrijving van de organisatorische grenzen van de *organisatie*;
- het auditplan dat de *CI* heeft opgesteld (enkel de hoofdlijnen; welke acties, wie, wanneer, waar);
- informatie over de auditoren die de *CI* inzet (met vermelding van de lead auditor en auditor indien van toepassing);
- verdere logistieke informatie over de *audit* (datum en locatie van de audit).

SKAO benadert zelf de *organisatie* voor informatie en het portfolio met beschikbare documenten. Alle informatie die de *organisatie* voor de bijwoning verstrekt, behandelt SKAO vertrouwelijk.

HARMONISATIE

Nadere interpretatie van de eisen uit het *certificeringsschema* wordt ter harmonisatie (op basis van een geanonimiseerde casus) besproken tijdens de door SKAO georganiseerde Technische Commissie vergaderingen of auditorenbijeenkomsten. Als een *organisatie* het niet eens is met de interpretatie van een eis door de *CI*, kan de *organisatie* haar *CI* vragen om het onderwerp van het interpretatieverschil ter harmonisatie voor de volgende Technische Commissie te agenderen.

SKAO legt een *harmonisatiebesluit* ter vaststelling voor aan het Centraal College van Deskundigen. Vastgestelde *harmonisatiebesluiten* worden uiterlijk 10 werkdagen na vaststelling door het Centraal College van Deskundigen op de website van de CO₂-Prestatieladder gepubliceerd. *Harmonisatiebesluiten* zijn bindend (normatief) en van kracht na publicatie op de website van de CO₂-Prestatieladder of op een latere in het *harmonisatiebesluit* genoemde datum.

3

EISEN AAN DE AUDIT

Bij elke *audit* controleert de *CI* alle eisen uit het handboek. De *audit* volgt de regels zoals vastgelegd in ISO 17021-1 (Hoofdstuk 9).

Aanvullend zal de *CI* zich houden aan:

- a. Tijdens de (verplichte) openingsmeeting benadrukt de *CI* tenminste het volgende:
  - i. Tijdens de *audit* maakt de *CI* geen puntenscores bekend.
  - ii. De *CI* onderwerpt de resultaten van de *audit* eerst aan een technical review, voor zij de definitieve conclusie richting de *organisatie* vrijgeeft.
- b. De auditor benoemt tijdens de *audit* (wanneer relevant) de belangrijke en minder belangrijke *afwijkingen* ten opzichte van een eis, met de mogelijke consequenties, de noodzaak voor bijkomende informatie of documenten en bewijs, maar niet het aantal gemiste of toegekende puntenscores per eis.
- c. Het uitvoeren van een *audit* door de *CI* moet tenminste een werkbezoek door de *CI* op locatie omvatten. Een *audit* enkel op basis van een desk review is onvoldoende en daarom niet aanvaardbaar. Bij trede 3 *audits* bij *grote organisaties* is het uitgangspunt dat dit werkbezoek ten minste door twee auditoren wordt uitgevoerd. De *CI* kan, op basis van een risicoanalyse, een uitzondering hierop maken. Deze uitzondering is niet mogelijk in geval van een *grote organisatie* die *CO₂-Prestatieladderprojecten* heeft. Wanneer twee auditoren het werkbezoek van de *audit* uitvoeren, kan de audittijd verdeeld worden over beide auditoren.
- d. Tijdens de close-out meeting houdt de auditor zich op de vlakte over de gehaalde trede en benadrukt dat er nog een technical review volgt.

3.1

VERSCHILLENDE TYPEN AUDITS

De *CO₂-Prestatieladder* maakt een onderscheid tussen een *initiële audit*, *jaarlijkse audit*, *hertificatieaudit* en een *speciale audit*.

3.1.1

INITIËLE AUDIT (ISO 17021-1, PAR. 9.3.1)

Een *initiële audit* is de *audit* die een *CI* bij een organisatie uitvoert en op grond waarvan een *CI* een *CO₂-Prestatieladdercertificaat* op een nieuwe trede toekent. Dit kan het instapniveau zijn (bijvoorbeeld trede 1), maar ook een stijging of daling naar een andere trede. Als een *organisatie* op een andere trede gecertificeerd wil worden, dan is de *organisatie* vrij om op elk gewenst moment een nieuwe *initiële audit* aan te vragen bij de *CI*.

3.1.2

JAARLIJKSE AUDIT (ISO 17021-1, PAR. 9.6.2)

Met een *jaarlijkse audit* toetst de *CI* of de vastgestelde trede nog steeds van toepassing is. De *jaarlijkse audit* omvat alle eisen uit het handboek. Volgens ISO 17021-1 §9.1.3.3 vindt de *jaarlijkse audit* normaal gesproken uiterlijk 12 maanden ná de *initiële- of hertificatieaudit* plaats. Deze *jaarlijkse audit* wordt gevolgd door een nieuwe *jaarlijkse audit* 24 maanden na de *initiële- of hertificatieaudit*.

3.1.3

HERCERTIFICATIEAUDIT (ISO 17021-1, PAR. 9.6.3)

Een *hercertificatieaudit* is de *audit* 3 jaar na de *initiële audit*, waarbij de trede van certificering onveranderd is gebleven en op grond waarvan een *CO₂-Prestatieladdercertificaat* op dezelfde trede wordt toegekend.

3.1.4

SPECIALE AUDIT (ISO 17021-1, PAR. 9.6.4)

Een *CI* moet een extra tussentijds onderzoek uitvoeren als:

- SKAO of een andere (belanghebbende) partij de *CI* op de hoogte heeft gesteld van belangrijke tekortkomingen van de *organisatie*.
- Er signalen zijn die voor de *CI* aanleiding zijn te twijfelen aan het goed functioneren van het *energie- en CO₂-managementsysteem* van de *organisatie*.

Een *speciale audit* hoeft niet altijd op de locatie van de *organisatie* te worden uitgevoerd. De *CI* kan soms ook door opvragen van relevante informatie tot een oordeel komen.

3.1.5

UITZONDERING IN GEVAL VAN AUDIT BINNEN 3 MAANDEN

De *CI* beoordeelt alle eisen uit het handboek van de desbetreffende trede tijdens de *audit*. Een *CI* kan hierop een uitzondering maken, als er sinds de vorige *audit* minder dan 3 maanden zijn verstreken. Voorwaarde hierbij is dat de *CI* kan aannemen dat de invulling van de eisen uit het handboek door de *organisatie* op de oorspronkelijke trede, meegenomen kan worden naar de hogere trede. Het volstaat dan om enkel de wijzigingen in het *energie- en CO₂-managementsysteem* en de invulling van de aanvullende of gewijzigde eisen uit het handboek van de desbetreffende trede te beoordelen.

De oorspronkelijke einddatum van het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* (zie ook §4.2) en de driejaarlijkse certificatiecyclus blijft in dit geval in stand.

3.2

FASE 1 EN FASE 2 AUDIT

Conform ISO 17021-1 §9.3.1.1 maakt de *CO₂-Prestatieladder* onderscheid tussen een fase 1 en fase 2 *audit* voor de *initiële audit*.

3.2.1

FASE 1

In aanvulling op ISO 17021-1 §9.3.1.2, bestaan de activiteiten uit fase 1 van de *initiële audit* tenminste uit:

- beoordeling van de organisatorische grenzen (de *CO₂-Prestatieladder* is hierin zeer specifiek en zeker voor grotere, complexere en internationale *organisaties* vraagt dit aandacht en tijd. Dit is ongeacht de trede van certificatie).
- inzicht krijgen in de projectportefeuille (al dan niet *CO₂-Prestatieladderprojecten*), het projectmanagement en de integratie van de eisen uit het handboek hierin (als voorbereiding en ter onderbouwing van te maken keuzes voor auditomvang en steekproeven in fase 2).

Conform ISO 17021-1 §9.6.3.1.3 kan een fase 1 *audit* nodig zijn bij een *hercertificatieaudit* in geval van significante veranderingen bij de *organisatie*.

3.2.2

FASE 2

Tijdens fase 2 beoordeelt de *CI* de maatregel(en) van de *organisatie* naar aanleiding van de gevonden punt(en) uit fase 1. Verder onderzoekt de *CI* de invoering en doeltreffendheid van het *energie- en CO₂-managementsysteem* en kent zij de puntenscores toe op basis van

de eisen uit het handboek en de bijbehorende toelichtingen. Ook beoordeelt de *CI* de *CO₂-Prestatieladderprojecten* in fase 2.

3.3

TIJDSBESTEDING AUDIT

Voor het bepalen van de audittijd volgt de *CI* ISO 17021-1 §9.1.4 en IAF MD-5. In aanvulling daarop, is op de website van de *CO₂-Prestatieladder* de auditdagentabel gepubliceerd. Dit is een normatief document voor *CI*'s dat de minimale audittijd voorschrijft.

3.4

STEEKPROEVEN

In deze paragraaf staat de minimale steekproefgrootte die de *CI* moet hanteren voor het beoordelen van de emissie-inventaris en *CO₂-Prestatieladderprojecten*, en voor het bezoeken van (neven)vestigingen, om te garanderen dat de *audit* voldoende diepgaand is.

3.4.1

STEEKPROEF EMISSIE-INVENTARIS

Uit de *CO₂-emissie-inventaris* moet de *CI* een beperkte mate van gerechtvaardigd vertrouwen kunnen uitspreken. Bij de nadere beschouwing van de *CO₂-emissie-inventaris* vormt de *CI* zich op basis van een steekproef een beeld van de compleetheid, actualiteit en betrouwbaarheid van de *CO₂-emissie-inventaris* (eisen 1.A.2, 2.A.2 en 3.A.2 uit het handboek).

De *CI* volgt de ISO 14064-3, §A.4.3.2.3. bij het bepalen van de omvang van de steekproef. De *CI* maakt een risicoanalyse om de omvang van de steekproef te bepalen. De risicoanalyse vindt plaats op het niveau van de volledige *CO₂-emissie-inventaris*. De *CI* onderzoekt alle emissies ten minste eens in de driejaarlijkse certificatiecyclus.

3.4.2

STEEKPROEF OP *CO₂-PRESTATIELADDERPROJECTEN*

De eisen uit het handboek van de *CO₂-Prestatieladder* hebben betrekking op de gehele *organisatie* inclusief alle *projecten*. De activiteiten in *projecten* zijn een afgeleide van het beleid op organisatieniveau.

De *CI* neemt voor de beoordeling op *projecten* een steekproef uit de *CO₂-Prestatieladderprojecten*. Voor de steekproef geldt onderstaand voorschrift:

1. De *CI* ontvangt voorafgaande aan de *audit* een overzicht van *CO₂-Prestatieladderprojecten* van de *organisatie* via de inlogomgeving van SKAO: 'Mijn *CO₂-Prestatieladder*'.
2. De *CI* stelt de vereiste grootte (N) van de steekproef vast aan de hand van het totaal aantal (P) *CO₂-Prestatieladderprojecten* die in de te beoordelen periode lopen of zijn afgerond. De grootte van de steekproef staat in Tabel 1.
3. De *CI* selecteert door loting – of op basis van gezond verstand (waarbij het soort *CO₂-Prestatieladderproject*, de omvang en de duur een rol spelen) – eenmalig precies het aantal *CO₂-Prestatieladderprojecten* dat overeenkomt met de vereiste grootte van de steekproef. Of *CO₂-Prestatieladderprojecten* al bij een eerdere *audit* bij een steekproef hoorden, speelt geen rol.
4. De *CI* bezoekt locaties van *CO₂-Prestatieladderprojecten* in principe in overleg met de *organisatie*. De *CI* houdt echter het recht om onaangekondigd op een projectlocatie langs te komen.

P	N	P	N	P	N	P	N
1	1	6	3	11	5	16	5
2	2	7	4	12	5	17	6
3	3	8	4	13	5	18	6
4	3	9	4	14	5	19	6
5	3	10	5	15	5	≥ 20	7

Tabel 1 Steekproefgrootte voor CO₂-Prestatieladderprojecten

3.4.3

STEEKPROEF VOOR HET BEZOeken VAN (NEVEN)VESTIGINGEN

IAF MD-1 schrijft voor dat de CI voor het bezoeken van (neven)vestigingen een steekproef neemt uit alle vestigingslocaties binnen de organisatorische grenzen van een 'multi-site' organisatie. De voorgeschreven steekproefmethode uit MD-1 blijft leidend bij het bezoeken van vestigingslocaties van 'multi-site' organisaties, voor zowel de *initiële audit*, *jaarlijkse audit* als *hcertificatieaudit*.

In plaats van de steekproefmethode uit IAF MD-1 §6.1.2 en §6.1.3 mag de steekproef ook als volgt worden bepaald (de overige criteria uit IAF MD-1 blijven van kracht):

1. Stel het aantal *vestigingen* vast, samen vormen deze groep W.
2. Stel het *finale energieverbruik per vestiging* vast.
3. Stel het *finale energieverbruik* van groep W vast.
4. Sorteert de *vestigingen* binnen groep W op basis van het *finale energieverbruik* van groot naar klein.
5. Verwijder uit groep W de kleinste buitenlandse *vestigingen* die samen minder dan 20% van het *finale energieverbruik* van groep W bevatten.
6. Wat overblijft aan *vestigingen* is groep X.
7. Verwijder uit groep X de kleinste *vestigingen* die samen minder dan 20% van het *finale energieverbruik* van groep W bevatten.
8. Wat overblijft aan *vestigingen* is groep Y.
9. Haal uit groep Y de hoofdlocatie. Wat overblijft is groep Z met daarin z nevenvestigingen.
10. Via onderstaande methoden moet per type *audit* berekend worden hoeveel *vestigingen* bezocht moeten worden (naar boven afgerond). Het aantal te bezoeken *vestigingen* is bij een:

initiële audit

- a. de hoofdlocatie, en
- b. $1,0 * \sqrt[3]{z}$ nevenvestigingen (gekozen uit groep Z), naar boven afgerond. Ook worden de te bezoeken *vestigingen* zo gekozen dat alle in het toepassingsgebied (scope) genoemde activiteiten worden beoordeeld. Voorbeeld: in geval dat Z 5 is, dan dient ten minste de hoofdvestiging en 2 nevenvestigingen bezocht te worden ($1,0 * \sqrt[3]{5} = 1,71$).

jaarlijkse audit

- a. de hoofdlocatie, en
- b. $0,6 * \sqrt[3]{z}$ nevenvestigingen (gekozen uit groep Z), naar boven afgerond. Ook worden de te bezoeken *vestigingen* zo gekozen dat bij elke audit ten minste 50% van de in het toepassingsgebied genoemde activiteiten worden beoordeeld, en dat bij beide jaarlijkse audits samen alle in het toepassingsgebied genoemde activiteiten zijn

beoordeeld. Voorbeeld: in geval dat Z 5 is, dan dient ten minste de hoofdvestiging en 2 nevenvestigingen bezocht te worden ($0,6 * \frac{5}{5} = 1,03$).

hercertificatieaudit

- a. de hoofdlocatie, en
- b. $0,8 * \frac{5}{z}$ nevenvestigingen (gekozen uit groep Z), naar boven afgerond. Ook worden de te bezoeken *vestigingen* zo gekozen dat alle in het toepassingsgebied genoemde activiteiten worden beoordeeld. Voorbeeld: in geval dat Z 5 is, dan dient ten minste de hoofdvestiging en 2 nevenvestigingen bezocht te worden ($0,8 * \frac{5}{5} = 1,37$).

3.5

SCORERICHTLIJN

Een *CI* geeft *CO₂-Prestatieladdercertificaat* af als een *organisatie* voldoet aan de eisen van een bepaalde trede van het handboek. Voor het beoordelen van de eisen uit Deel 1, volgt de *CI* de beoordelingssystematiek van ISO 17021-1, met belangrijke en minder belangrijke afwijkingen. Voor Deel 2 kent de *CI* scores toe per eis (zie ook §3.5.1).

Een organisatie voldoet aan de eisen van een bepaalde trede indien:

1. Voldaan is aan alle eisen uit Deel 1 van de *CO₂-Prestatieladder*, én
2. Voldaan is aan de minimale eisen voor invalshoek A, B, C en D van de desbetreffende trede in Deel 2.

Onder deze minimale eisen wordt verstaan dat de organisatie:

- per eis (bijvoorbeeld 3.B.2) tenminste 7 van de 10 punten haalt;
- per invalshoek gemiddeld tenminste 90% van de punten voor alle eisen haalt.

Bijvoorbeeld: voor trede 3, invalshoek A geldt dat de organisatie tenminste 45 punten haalt en voor elke eis tenminste 7 punten.

Voor *kleine organisaties* gelden enkele vrijstellingen: eisen 3.C.4 en 3.D.4. Een kleine organisatie voldoet aan deze minimale eisen, indien de organisatie per invalshoek 90% van de punten van alle niet-vrijgestelde eisen haalt en voor elke niet-vrijgestelde eis tenminste 7 punten haalt.

3.5.1

PROPORTIONELE SCORE BIJ HET NIET VOLLEDIG VOLDOEN AAN EEN EIS

De *CI* kan alleen de maximale (tussen)score toekennen als de *organisatie* volledig en aantoonbaar aan de eis voldoet. Als zij slechts gedeeltelijk aan een eis voldoet, kent de *CI* een proportionele score toe. Is volgens de *CI* bijvoorbeeld voor 40% aan de eisen voldaan, dan kent de *CI* ook 40% van de maximale (tussen)score toe, afgerond op hele punten.

3.5.2

AFWIJINGEN, VERVOLG AFSPRAKEN EN CORRIGERENDE MAATREGELEN

De *CO₂-Prestatieladder* maakt, net als ISO 17021-1, onderscheid tussen belangrijke *afwijkingen*, minder belangrijke *afwijkingen* en mogelijkheden tot verbetering.

BELANGRIJKE AFWIJINGEN

Een *afwijking* is een belangrijke *afwijking* in de volgende gevallen:

- Voor Deel 1 van het handboek geldt: de *CI* volgt de omschrijving van een belangrijke *afwijking* zoals staat in ISO 17021-1 §3.1.2.
- Voor Deel 2 van het handboek geldt: wanneer de *CI* naar aanleiding van een *afwijking* op een eis, onvoldoende punten toekent voor het behalen van de trede van het handboek.

- Geconstateerde *afwijkingen* van de eisen aan *CO₂-Prestatieladderprojecten* zijn altijd belangrijke *afwijkingen*.
- Conform ISO 17021-1 §3.1.2, kunnen meerdere minder belangrijke *afwijkingen* ook een belangrijke *afwijking* vormen.

Als er belangrijke *afwijkingen* zijn, dan geeft de *CI* de *organisatie* maximaal 3 maanden de tijd om aanvullende/corrigerende maatregelen te nemen en/of ontbrekende documenten aan te leveren. Als de *organisatie* deze 3 maanden overschrijdt, moet in het geval van een *initiële audit* een volledig nieuwe *initiële audit* worden uitgevoerd. Als de *organisatie* de termijn van 3 maanden bij een *jaarlijkse audit* en *hercertificatieaudit* overschrijdt, schorst de *CI* het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* en geeft de *CI* mogelijk een *CO₂-Prestatieladdercertificaat* af op een trede waarop de *organisatie* wel aan de eisen uit het handboek voldoet.

In uitzonderlijke gevallen kan de *CI* na het verstrijken van de driemaandentermijn, toestaan dat de *organisatie* een plan voor corrigerende maatregelen opstelt om de belangrijke *afwijking* te gaan oplossen. In dat geval moet de *organisatie* aantonen dat zij dit plan gaat implementeren. Bij de eerstvolgende *audit* controleert de *CI* of zij het plan voor *corrigerende maatregelen* heeft geïmplementeerd.

MINDER BELANGRIJKE AFWIJKINGEN

Een *afwijking* is een minder belangrijke *afwijking* in de volgende gevallen:

- Voor deel 1 van het handboek geldt: de *CI* volgt de omschrijving van een minder belangrijke *afwijking* zoals beschreven in ISO 17021-1 §3.1.3.
- Voor deel 2 van het handboek geldt: wanneer de *CI* naar aanleiding van een *afwijking* op een eis, nog wel voldoende punten toekent voor het behalen van de trede van het handboek (zie ook §3.5 Scorerichtlijn).

Als er minder belangrijke *afwijkingen* geconstateerd zijn, dan geeft de *CI* de *organisatie* maximaal tot de eerstvolgende *audit* de tijd om een plan voor corrigerende maatregelen op te stellen en uit te voeren. Bij de eerstvolgende *audit* controleert de *CI* of de *organisatie* het plan voor *corrigerende maatregelen* heeft gemaakt en geïmplementeerd.

MOGELIJKHEDEN TOT VERBETERING

Conform ISO 17021-1 §9.4.8.1 mag de *CI* mogelijkheden tot verbetering aandragen, mits deze geen *afwijking* vormen.

4

AFGIFTE VAN HET CO₂-PRESTATIE-LADDERCERTIFICAAT

In dit hoofdstuk staan de eisen vóór de afgifte van het CO₂-Prestatieladdercertificaat en de eisen waaraan het CO₂-Prestatieladdercertificaat moet voldoen.

4.1

TECHNICAL REVIEW

CI's moeten een proces inrichten om vóór iedere certificatiebeslissing en bij iedere *jaarlijkse audit* (in tegenstelling tot ISO 17021-1 §9.6.1), een technical review uitvoeren, conform ISO 17021-1, §9.5.2. Met de technical review moet de CI vaststellen dat het auditteam de juiste werkwijze heeft gehanteerd in het beoordelen van de *organisatie*.

4.2

GELDIGHEID VAN HET CO₂-PRESTATIELADDERCERTIFICAAT

De *organisatie* ontvangt bij positieve afronding van de *initiële audit* en bij de *hertificatieaudit* een nieuw CO₂-Prestatieladdercertificaat. Het CO₂-Prestatieladdercertificaat is 3 jaar geldig, onder voorwaarde van blijvende conformiteit met het handboek. De ingangsdatum van het CO₂-Prestatieladdercertificaat is de datum van de certificatiebeslissing door de CI.

GELDIGHEID BIJ WIJZIGINGEN

Tijdens de geldigheidsperiode van het CO₂-Prestatieladdercertificaat kunnen er wijzigingen (in de *organisatie*) zijn die verband houden met het CO₂-Prestatieladdercertificaat. De geldigheid van het CO₂-Prestatieladdercertificaat blijft ongewijzigd bij wijzigingen van:

- de trede: bij doorgroeien binnen 3 maanden van de laatste *audit*, bij een niet volledige beoordeling op enkel de aanvullende of gewijzigde eisen uit het handboek (zie §3.1.5);
- de organisatorische grenzen, mits de *hoofdentiteit* hetzelfde blijft;
- de organisatiegrootte. Als een *grote organisatie* verandert in een *kleine organisatie*, wordt alleen deze informatie op het CO₂-Prestatieladdercertificaat aangepast. Wanneer een *kleine organisatie* verandert in een *grote organisatie*, moet een nieuwe *initiële audit* worden uitgevoerd.

Bij één of meerdere van bovenstaande wijzigingen worden alleen de gewijzigde gegevens op het CO₂-Prestatieladdercertificaat (en op de eventuele bijlagen) aangepast en geldt:

- De ingangsdatum blijft gelijk aan de eerdere *initiële-* of *hertificatieaudit* en de einddatum blijft gelijk aan de einddatum van het oorspronkelijke CO₂-Prestatieladdercertificaat.
- Omdat er sprake is van een gewijzigd CO₂-Prestatieladdercertificaat krijgt het CO₂-Prestatieladdercertificaat wel een ander volg/versienummer, aangezien dat een uniek nummer moet zijn.

- De *jaarlijkse audit* vindt dan uiterlijk 12 maanden ná de initiële- of *hercertificatieaudit* plaats.

De *CI* kan bij grote wijzigingen in de activiteiten en/of de organisatorische grenzen van de *organisatie*, besluiten dat toch een *initiële audit* nodig is. Conform ISO 17021-1 §8.5.3, moet de *CI* hiervoor met de *organisatie* vastleggen dat de *organisatie* de *CI* informeert over wijzigingen in de *organisatie* die van invloed kunnen zijn op het functioneren van het *energie- en CO₂-managementsysteem*.

4.3

TENAAMSTELLING CO₂-PRESTATIELADDERCERTIFICAAT

De *CI* geeft het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* af op naam van één van de entiteiten van de *organisatie*: dit is de certificaathouder. Het uitgangspunt is dat dit de hoogste entiteit binnen de organisatiehiërarchie van de *organisatie* wordt (de *hoofdentiteit*), tenzij de *organisatie* de *CI* tijdig informeert dat een andere juridische entiteit als certificaathouder gewenst is. Dit kan uitsluitend als:

1. De gekozen juridische entiteit onderdeel is van de organisatorische grenzen van de *organisatie*, zoals bepaald met de methoden uit §4.1 van deel 1 van het handboek.
2. Het duidelijk is dat het vermelden van een andere juridische entiteit als certificaathouder géén gevolgen heeft voor de organisatorische grenzen.
3. De gekozen entiteit vermeld wordt onder haar juridische naam: een handelsnaam of afdeling is niet toegestaan.

De *CI* mag per organisatie maar één hoofdcertificaat afgeven. De *CI* kan wel deelcertificaten afgeven (zie §4.6).

4.4

CERTIFICAATOVERNAME DOOR EEN ANDERE CERTIFICERENDE INSTELLING

Het kan zijn dat een *organisatie* met een geldig *CO₂-Prestatieladdercertificaat* en/of de *CI* besluit(en) om de certificatie-overeenkomst te beëindigen. Het staat de *organisatie* dan vrij om haar *CO₂-Prestatieladdercertificaat* te laten overnemen door een andere *CI*. In dat geval volgt de *CI* IAF MD-2 en ISO 17021-1 §9.1.3.4.

4.5

AANLEVEREN CO₂-PRESTATIELADDERCERTIFICAAT EN ENTITEITEN OP HET CO₂-PRESTATIELADDER CERTIFICAAT AAN SKAO

De *CI* deelt een kopie van het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* met SKAO. Ook als gegevens op het *CO₂-Prestatieladdercertificaat* gewijzigd zijn, zoals wijzigingen van trede, organisatorische grenzen of het versienummer, geeft de *CI* een nieuw *CO₂-Prestatieladdercertificaat* af en deelt dit met SKAO. De *CI* meldt bij SKAO ook alle gevallen van geschorste en ingetrokken *CO₂-Prestatieladdercertificaten*. De *CI* moet ook de informatie over de entiteiten die deel uitmaken van de organisatorische grenzen van de *organisatie* en eventuele wijzigingen daarin aanleveren aan SKAO. De overeenkomst tussen SKAO en de *CI* stelt aanvullende eisen aan de manier waarop de *CI* informatie over de organisaties aan SKAO moet verstrekken.

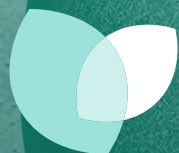

HET CO₂-PRESTATIELADDERCERTIFICAAT

Bij de vormgeving van het CO₂-Prestatieladdercertificaat is ISO 17021-1 §8.2.2 leidend. Ook geldt:

1. Elk CO₂-Prestatieladdercertificaat is een uniek document met een uniek nummer, bij voorkeur ter grootte van 1 A4 pagina. Als relevant, staat op het certificaat een verwijzing naar een bijlage.
2. Op het CO₂-Prestatieladdercertificaat staat ten minste vermeld:
  - a. de naam van het certificaat: "CO₂-Prestatieladdercertificaat trede N", waarbij N de waarde 1, 2 of 3 kan aannemen. Een CO₂-Prestatieladdercertificaat geeft de hoogste trede aan dat bereikt is. Daaronder staat:
    - i. "Het energie- en CO₂-managementsysteem van organisatie X voldoet aan de eisen van trede N van het CO₂-Prestatieladder handboek 4.0", waarbij organisatie X de naam van de certificaathouder is (zie §4.3).
  - b. de naam van de juridische entiteit van de certificaathouder en het nummer van de Kamer van Koophandel (of equivalente organisatie);
  - c. de *entiteiten* die deel uitmaken van de organisatorische grenzen met de naam van de juridische entiteiten zoals deze geregistreerd staan in het register van de Kamer van Koophandel (of equivalente organisatie). Handelsnamen zijn hierbij niet toegestaan. Tevens dient per juridische entiteit horend tot de organisatorische grenzen, ook de NACE code te worden vermeld (zodanig diepgaand dat de activiteiten van de entiteit duidelijk worden). Als een *organisatie* gedeeltelijk onderdeel is van het CO₂-Prestatieladdercertificaat (bijvoorbeeld bij een joint-venture) wordt het percentage vermeld dat wel inbegrepen is;
  - d. de naam van de *CI*;
  - e. de naam van de gemachtigde vertegenwoordiger/bevoegd medewerker van de *CI*;
  - f. de ingangsdatum en tot wanneer het CO₂-Prestatieladdercertificaat geldig is;
  - g. of de *organisatie* een *kleine organisatie* of een *grote organisatie* is;
  - h. een omschrijving van de scopes van certificatie (ook van de betreffende producten of diensten en activiteiten (processen), die van toepassing zijn op de entiteiten binnen de organisatorische grenzen), inclusief een aanduiding van de NACE code(s);
  - i. als het CO₂-Prestatieladdercertificaat onder accreditatie is afgegeven, het logo van de *accreditatie-instantie*;
  - j. het logo van de CO₂-Prestatieladder.
3. Het staat de *organisatie* vrij om deelcertificaten van de entiteiten binnen de organisatorische grenzen aan te vragen bij de *CI*. Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat een deelcertificaat geen op zichzelf staand certificaat is en altijd hoort bij het hoofdcertificaat. Als een deelcertificaat wordt uitgegeven voor een onderdeel of *vestiging* dat/die valt onder een hoofdcertificaat, moet op dit deelcertificaat staan onder welk hoofdcertificaat het/zij valt (door vermelding van de naam van het hoofdcertificaat aangevuld met het certificaatnummer). Als een deelcertificaat wordt uitgegeven voor een onderdeel of *vestiging* dat/die valt onder een hoofdcertificaat, moet dit expliciet op het hoofdcertificaat bij de omschrijving van de organisatorische grenzen worden vermeld ("naam juridische entiteit- deelcertificaat van naam hoofdcertificaat"). Alleen CO₂-Prestatieladder hoofdcertificaten worden op de website van de CO₂-Prestatieladder vermeld.

Indien nodig kan de *CI* een bijlage bij het CO₂-Prestatieladdercertificaat voegen. Deze bijlage moet gekoppeld zijn aan en gepubliceerd worden samen met het CO₂-Prestatieladdercertificaat.

CO₂-PRESTATIELADDER